

Rita Urnėžiūtė

Pabildėjimai apie lietuvių vaikų literatūrą

Gavai bilduko išsilavinimą ir niekur nedingsi – bildėk.

(Aidas Jurašius)

Kaip jau įprasta, baigiantis metams Tarptautinės vaikų ir jaunimo literatūros asociacijos (IBBY) Lietuvos skyriaus nariai ir Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotėkos Vaikų ir jaunimo literatūros departamente darbuotojai pradeda žvalgytis į naujausius mūsų šalyje išleistus originaliosios ir verstinės literatūros kūrinius jauniems skaitytojams ir ieškoti kandidatų, vertų apdovanoti. Atgavusioje nepriklausomybę Lietuvoje per pustrėčio dešimtmečio nusistovėjo visa dešimtis kasmetinių apdovanojimų: Vinco Aurylos premija – už reikšmingiausią metų vaikų literatūros tyrinėjimų ir sklaidos knygą, Aldonos Liobytės premija – už reikšmingiausią metų debiutą, po dvi premijas vertėjams ir rašytojams – už reikšmingiausius ir meniškiausius metų vertimus vaikams ir vyresniesiems paaugliams, už geriausią metų knygą mažiausiems skaitytojams ir paaugliams, taip pat Prano Mašiotto premija už geriausią metų vaikų bei paauglių knygą. Geriausi knygų dailininkai pagerbiami premija už meniškiausiai iliustruotą metų knygą ir Domicelės Tarabildienės premija už gražiausią metų knygą. Apdovanojimus vainikuoja IBBY Lietuvos skyriaus iniciuota ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos 2004 m. įsteigta premija.

Gausėja konkursų, kurių rengėjai siekia paskatinti lietuvių vaikų ir jaunimo literatūros kūrėjus, populiarinti šios srities literatūrą. Jau trečią Nacionalinį vaikų literatūros konkursą surengė Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“. Šiais metais įvyko antrasis leidyklos „Alma littera“ organizuojamas paauglių ir jaunimo literatūros konkursas.

Jaunuosius skaitytojus siekiama sudominti įvairiais skaitymo skatinimo renginiais. Gražiomis ir įdomiomis iniciatyvomis kasmet nustebina bibliotekininkai, mokytojai, literatūrologai, leidėjai, verslininkai, tėvų organizacijos. Skaitymo skatinimo renginiai ir kūrėjų apdovanojimai kelia prieštarų min-

čių. Viena vertus, puiku, kad randama vis naujų būdų, kaip sudominti vaikus ir jaunimą literatūra, taip pat ir savo šalies rašytojų kūryba. Kita mintis nerami: ar visada jaunieji skaitytojai patiria žadamą skaitymo malonumą ir pažinimo džiaugsmą, ar jų nenuvilia siūlomų knygų kokybė – išvaizda, turinys, kalba? Juk vaikai – jautrūs ir reiklūs skaitytojai: „... knygos ne šiaip rašomos, o rašomos tam, kad mes suvoktume ir pasimokytume iš veikėjų gyvenimų patirties“; „Man patinka skaityti knygas, nes noriu sužinoti daugiau apie pasaulį bei praturtinti nepaprastais žodžiais savo kalbos žodyną“; „Knygos lavina mano kalbos kultūrą, fantaziją“¹.

Visokių minčių kėlė ir šių metų pradžioje skaityti lietuvių vaikų ir jaunimo literatūros kūriniai, išleisti 2015 m. ir pakliuvę į IBBY Lietuvos skyriaus ekspertų, vertinančių praeitų metų knygas, akiratį. Pernai pasirodžiusias lietuvių kūrėjų knygas „Rubinaičio“ žurnale jau spėjo profesionaliai pristatyti vaikų ir jaunimo literatūros specialistės². Šį kartą, kaip kokiam Aido Jurašiaus bildukui, rūpi pabildėti apie savo srities dalykūs – skaitytų kūrinių kalbą ir redagavimą.

Galbūt bibliotekininkai ir mokytojai jau spėjo jauniems skaitytojams pasiūlyti prasmingus, turinio ir kalbinės raiškos darba išsiskiriančius 2015 m. išėjusius kūrinius: Gintarės Adomaitytės „Žaliojo namo paslaptį“, Akvilinos Cicėnaitės „Niujorko respubliką“, Selemono Paltanavičiaus „Mažus ežiuko sapnus“, Rebekos Unos „Atjunk“, sėvitu pasakojimu ir sėvitu žaidimu su kalba patraukiančias Aido Jurašiaus „Akmenukų pasakas“, Dalios Dilytės „Pasakas apie traktorių“, Kęstučio Navako „Kalbančio sūrio burtus“, Sigito Poškaus „Skaitinių“ ciklą. Mokytojai turbūt jau spėjo pastebėti turiningą kalbinių užduočių knygelę – Ramutės Skučaitės „Koks gi žodis pasirodys?“.

Naujausi lietuvių vaikų ir jaunimo literatūros kūriniai duoda peno jaunimo kalbos tyrėjams ir stilistikos specialistams. Bent poros knygų kalbą tikrai verta patyrinėti ir pasiginčyti – dėl meninės nenorminių kalbos reiškinių vertės, dėl autorių jaunystės žargonų elementų kitos kartos jaunimo lūpose. Abi šios knygos – apie Vilnių: Justino Žilinsko „Mano Vilnius mano“ ir Kristinos Gudonytės „Jie grįžta per pilnatį“.

¹ Inga Mitunevičiūtė. Mokiniai apie skaitymą, knygas ir knygų kalbą, *Gimtoji kalba*, 2015, nr. 5, p. 3–10.

² Loreta Žvironaitė. Dviračiu beiškant poezijos; Asta Gustaitienė. Ar susprogdino Sprogą Sprogimaitį 2015 m. pasakas?; Neringa Mikalauskienė. Ne pasakų metas, *Rubinaitis*, 2016, nr. 1.

Susimąstyti skatina Rebekos Unos romane „Atjunk“ vaizduojamas ateities jaunimo santykis su kalba ir skaitymu: *Šiaip jau kalbame trumpesniais sakiniais, tad pusdalyviai ir padalyviai atrodo juokingai, tačiau mokytoja tikina, kad mums būtinos kai kurios praeities konstrukcijos* A 12; *Važiuoja stogas. Aiškiai prisirinko iš protėvių žodyno* A 227; *Abu sėdime seife. Paskutinė seifų diena. [...] Rytoj ateis darbuotojai, ir fiziniame pasaulyje neliks nė vienos knygos. Kai Alai pasakiau, kad tai prievarta, ji atsakė, kad aš neteisi. Kad visos tos pageltusios ir tik vietą fiziniame pasaulyje užimančios knygos seniai sukeltos į sistemą ir bet kas bet kada gali jas skaityti, bet retas atsivers, nes tekstai per ilgi. Gal ateityje tuos tekstus bus galima sutrumpinti. Išskirti esmę, kitaip tariant. Idealu būtų, kad jie visi taptų kaip žinios – iki dešimt puslapių, ne ilgesni* A 238.

Kol kas, laimė, mūsų vaikų ir jaunimo literatūros tekstai dar nėra *kaip žinios*. Rasi čia tradicinių vaizdingos kalbos kūrimo priemonių – išiktukų, frazeologizmų: *Mama pasisveikino, o Jonukas nė kriukt* VS 7; *Aš visada įtariai žiūriu į tokį padarą, kuris giriasi, ir labai dažnai pamatau, kad jis pado purvo nevertas* PaT 51; *Kol mama su tėčiu kraustėsi iš proto, jų sūnus nutarė, kad reikia imti reikalą į savo rankas* AP 29.

Kūrybingai pasitelkiami tautosakos motyvai: *Sveikas, kaip gyveni? Dobile tatato! / – Kaip visada – po kepure gyvenu. Verpeto totata!* VS 32; remiantis tradiciniais modeliais kuriamasi naujų keiksmų: *O, kad tau spygliai užsilenktų!* MES 14; *Ak, tu slibingalvi* KSB 25.

Perkuriami, išplečiami liaudies tikėjimus atspindintys posakiai, tradicinės pasakojamosios tautosakos formulės: *Prieš vėjuotą dieną katinas nagus į sieną galanda – todėl žmonės juos ir laiko, kad vėjus nuspėtų* VS 31; *gyveno laumė Zosė. Viena gyveno, – laumės mažai kam patinka* PS 8; *jis [autobusas] buvo, kaip sakoma, linksmo karbiuratoriaus* AP 13.

Naujų prasmių įgauna išskaidyti, išplėsti ar tiesiogine réikšme pavartoti sustabarėjusios reikšmės posakiai ir frazeologizmai: *Paraliai – 14 jaučio pabaubimų, Žagarė – 23 jaučio pabaubimai... Tundra – 1 jaučio pabaubimas* NS 9 (plg. LKŽ: *Ar dar toli Paliepių sodžius? – Nebetoli: jaučio pabaubimas* (toks tolumai, per kiek girdėti jautis baubiant) Joniškėlis); *Ne pirma juk – ir apskritai nebe jaunystė!* PS 14; *Gyveno žirnis. Prie kelio Šaukliai – Paraliai* NS 10; *Oi tu gegute raiboji, štai, privažiavome liepto galą* PaT 66.

Atpažįsti klausinėjancio ar besiskundžiančio vaiko kalbėseną: *O kodėl nebūna dviejų vienodų tinklų, o iš kur tu gauni siūlų, kodėl tu mezgi tinklus?* SN 25; *Nemalsiu, nemoku, nieko man neišeina: tai sparnai nesisuka, tai girnos stovi ir nė nekrusteli, tai grūdų nespėju įpilti, žodžiu, šnipštas, ir tiek. Visi mano geri norai nuėjo šuniui ant uodegos* PaT 16 (šitaip ožys – greičiausiai tas iš gerai žinomos dainelės – mokosi malti).

Netrūksta išradingumo kuriant veikėjų vardus: *Ausy Žirklelė, Džinsiukas Lopelis, Siaubas Varveklis, Magiukas Troleibusas* (MGAP); *Burbulas Burbuliuotis* (šis veikėjas – savitas pasaulinio atšilimo įsikūnijimas), *Spyglys Spygliuotis, Srogas Srogimaitis* (AP). Pamokomoje pasakoje apie Nenorių kraštą, kuriame gyventi ne taip gera, kaip gali pasirodyti iš pirmo žvilgsnio, viską valdo *šios šalies karalius Jo Didenybė Nenorėlis Nenoriausias* (PaT).

Grakščiai pasidaroma naujų žodžių: *sugrūstanosis* [šuo] NR; *Gyveno kartą bausus baužas. Jau toks bausus, kad susidūręs ir pats galėjai supabaisėti* AP 61; *robotukai visada stabtelėdavo pasistiprinti Elementainiais – spalvingais skanėstais* RBT.

Kuriamas įtaigus, dinamiškas vaizdas:

Sukarpiau smulkiausiomis skiautelėmis mamos mėlynąjį kostiumėlį. Patį dailiausią. Ir išsukiojau aukštakulnius batelius – taip pat dailiausius ir, aišku, mėlynus.

Sunaikinau mamos grožį. Arba tai, ką ji pati vadino elegancija ŽNP 28;

Išminčius – tai toks dėdė, kuris yra skaitęs mažiausiai tris knygas. Smulkiomis raidėmis. Be iliustracijų. Nuėjo, aišku, pas patį išmintingiausią išminčių, kuris buvo skaitęs tiek daug knygų, kad jos visos jo galvoje susimaišė, ir jis pats ėmė rašyti knygą. Aišku, smulkiomis raidėmis. Ir, aišku, be iliustracijų AP 23;

„Kažko nenusisekė man tarnyba, – liūdnai galvoja ji, – geriau toliau dirbsiu ragana. Šluosiu mišką, rinksiu skujas, telksiu debesis, lysisiu, žaibuosiu. Nes karaliaus rūmuose kiekviena piemenė mane įžeidinėja, nebūtais dalykais įtarinėja. O aš juk irgi turiu širdį, aš juk irgi noriu, kad su manimi kaip su žmogumi elgtųsi. Na ir kas, kad man penki šimtai metų, juk raganoms tai – pati jaunystė. Geriau pasisupsiu“ KSB 15.

Kad ir kaip rikiuotum vaikų ir paauglių literatūros knygas – patiems mažiausiems ir patiems didžiausiems, prozos ir poezijos kūriniai, pasakos ir realistiniai pasakojimai – kiekvienoje krūvoje rasis tokių, kurias norėsis nuolat turėti po ranka, ir tokių, kurias grūsi į pačią apačią, kad ir tu jas kuo greičiau užmirštum, ir vaikai jų niekada nerastų.

Tos, kurias norisi dėti apačioje, nevienodos. Vienoms išvengti nuosprendžio „Neskaitytinos“ gal būtų padėjęs sumanus redaktorius ar korektorius, kitoms apskritai būtų buvę sveikiau dar pagulėti rankraščių stalčiuje.

Nuovokus redaktorius nebūtų paleidęs į pasaulį tokių kūrinių pavadinimų: *Ką kalbėjom susitikus* (=susitike) (Ievos Kapt eilėraštis); *Mirachos, pelytės ir jų draugo katino grūdai* (Eligijos Volodkevičiūtės romanas; Vilniaus universiteto studentės, per seminarus pamačiusios šio kūrinio pavadinimą, klausė: „O kas tos *Mirachos*?“, ir tekdavo aiškinti, kad tai vardo *Miracha* vienaskaitos kilmininkas).

Rimtų pagalbininkų reikėtų kai kurių poezijos knygelių autorėms. Štai Ni-jolės Morkūnaitės knygelėse dažnai mėginama eiliuoti tautosakos motyvais. Tie motyvai lyg ir turėtų būti atpažįstami vaikams, juos pradžiuginti, bet gerus norus paskandina negrabus rimavimas. Apmaudžiausia tai, kad kur tik galima tikėtis kirčio klaidos, ten ji ir bus: *Vai, likime, pagailėki, / Jei tokia dalia. / Leisk žaliuoti ir žydėti / Šermukšnėle čia* MP 12; *Sakyki, kiek valandoj / Sukas minučių?* MP 21; *Mes šeimoje / Sesės dvi* VV 4.

Glumina neįtikimi, neskoningi vaizdai: *Šilko drobes audžia / Laumės kaltūnuotos* MP 8 (ar būna šilko drobių?); *Vaikeliai mėgsta / Mane ragauti. / Bėga dažnai pievelėn. / Kiek aromato / Ir saldžių sulčių / Telpa manon galvelėn* MP 18 (eilėraštis apie žemuogę, ko nors *tilpimas galvelėn* labiau asocijuojasi su mąstymu, o ne su skoniu). Keistų vaizdų pasitaiko ir palyginti geroje poezijos knygelėse: *Tėveliai / aplanko / po vasaros / sodą šį. / Jų rankose, / klešnėse, / lūpose – / obelys* KNS 20; *Ar galėčiau būti vavyje ląstelė? / Klausė virusiukas, užsikrėtęs meile* KNS 42.

Kai kurie autoriai yra įsitikinę, kad vaikams reikia kuo daugiau deminutyvų, visur, ir poezijoje, ir prozoje: *Knygelės gražumas / Ir jos angelėlis, / Baltais sparneliais / Prieš saulelę žėri* MA 23; *Bet mamytei visus darbus padėdavome dirbti: ir daržus ravėdavome, ir paršelius šerdavome, ir karvytę perkeldavome* PiP 30.

Dėl poezijos meninių vaizdų dar būtų galima ginčytis, bet dėl akivaizdžių kalbos klaidų daug nepasiginčysi: *Tik vienam Dievuliui / Reikia dėkavoti, / Už tą stebuklą / Žemės mūs juodos* MA 5; *Sako, tol nedings / Gerumas žemėj / Pakol senas žmogus / Gyvens tarp mūsų* MA 16; *Varlė po lapu sėdėjo, / Muzikantą ji stebėjo* MP 5.

Vaikų literatūros redaktorius turėtų drąsiau priminti prozos kūrinių autoriams, kad jie pamąstyty, kokio amžiaus vaikams skiria savo tekstą. Spalvin-

gomis iliustracijoms patraukiantis pasakojimas apie gėlių parduotuvę, matyt, skirtas pradinukams, bet tekstas tinkamesnis vyresniems mokiniams: *Kaip pats sakė, viską puikiai suprato ir situaciją vertino gana blaiviai. Jis tiesiog pavargo aktyviausioms naujokėms vis aiškintis dėl tokio savo likimo* PK.

Opias visuomenės problemas nagrinėjančiame Dainos Opolskaitės romane „Eksperimentas gyventi“ vienur kitur veikėjų kalba neatitinka jų išsilavinimo, socialinės padėties: *Jo stiprus instinktas nesuklydo. Beata turi išmokti tą pamoką. Seniai turėjo. Tada gal ir nebūtų taip nutikę* EG 74. Taip kalba vaikų namų auklėtinė Dominyka, apie kurią rašoma, kad ji diktante padariusi 51 klaidą. Bevardė pagrindinė veikėja diktante padaro 38 klaidas, taigi, galėtum spėti, yra raštingesnė už Dominyką, bet kažin ar tiek, kad prabiltų kaip medicinos studentė: *Matyt, patirta daugiadienė nervinė įtampa, slogios mintys, nuolatinės dvejonės ir baimės vis dėlto darė savo* EG 79; *Galėjau spėti – ją kankino hipertoniija ir sutrikęs širdies ritmas* EG 125.

Vėsiškai neindividualizuota veikėjų kalba Aurelijos Butkutės romane „Lanagas į begalybę“, vienu balsu kalba ir veikėjai, ir pati pasakotoja.

Redaktoriaus pareiga turėtų būti paabejoti, ar visada veikėjų kalba atitinka kuriamą situaciją. Kažin ar galėtų gete gyvenanti žydė kalbinti savo dukrelę tokiais sakiniais: *Manau, kad galėsim eiti pasivaikščioti po getą. Tik reikia šilčiau apsirengti, nors šviečia saulė ir gražiai sukdamiesi, tarsi šokdami krenta kaštonų lapai, bet vis dėlto jau ruduo ir darosi žvarbu. Bijau, kad nesusaltum ir susirgusi nepakliūtum į mūsų ligoninę gete* MPiDKG 26–27. Gete besisukiojantis katinas prabyla tarsi istorikas ar publicistas: *Žydų krautuvėse neliko jokių maisto produktų, o į parduotuves, kurių savininkas ne žydas, jie neturi teisės kojos įkelti* MPiDKG 41.

Ką turėtų mokytojai ar kiti suaugusieji sakyti vaikams apie knygelę, kurios kalbinė raiška prieštarauja autoriaus skelbiamoms kalbinėms nuostatoms? *Pirštai – šeši, o metai – šešeri! Lietuvaiciai taip gražiai apie metus sako. O tu lietuvaitė? PiP 3. Jei jau taip dėstoma pradžioje, knygelės kalba turėtų būti tobula. Bet ne: Nebent šliubinį kaklaraištį surasiu... PiP 9; akys buvo tiek išpuostos, kad net skruostuose netilpo PiP 10; Gerbiama panelė, palaukite... PiP 26; Būtų mus uždarę į daboklę PiP 27.*

Kai kuriems epizodams trūksta apie vaizduojamą tikrovę nusimanančio žmogaus žvilgsnio. Iš originalių ir patrauklių Solveigos Masteikaitės knygelės

„Lėti ir tylūs dalykėliai“ tekstų tarsi iškrinta pasakojimas „Apie karves“: *Daug kartų mačiau pievas. Žalia žolė, margos gėlės – gražu be galo. Artėjant rudeniui gėlės pradeda vysti ir kaimo žmonės jas sutvarko. Jie pievą šienauja, grėbia, stato į kupetas.* Ar šienas pjaunamas tam, kad būtų sutvarkytos vystančios gėlės? Ar šienapjūtė vyksta artėjant rudeniui? Tikroviško tikslumo trūksta ir „Langui į begalybę“: *Susižeidžiau tik kojos šlaunį* LjB 33 (kuri dar kūno dalis turi šlaunį, jei pridedamas žodis *kojos?*); *Tarpukario metai Lietuvai buvo tikrai sunkūs. Sunkiai susirgo mylimas Onutės vaikas, teko bėgti į kitą Lietuvos kraštą, saugotis komunistų, kad neišvežtų į Sibirą* LjB 68 (tarpukario ar prieškarinio metai?).

Kam jau kam, o autoriui ir redaktoriui rengiamo spausdinti kūrinio veikėjai turėtų būti pažįstami geriausiai: *Sudėjo žmonės baltajai pelėdai iš pūkinių pagalvių lizdą, per vidurį paguldė vištos kiaušinių ir mandagiai pakvietė svečių užimti darbo vietą* AP 24 (jei peri pelėda – tai viešnia); *Mano širdis atsigavo, skaitant apie tavo globotinį* LjB 52 (bet Tomas laiške rašė ne apie bevardį globotinį, o apie kalytę Drebulę).

Nelabai suprasi, kaip originaliojoje prozoje atsiranda sakinių, tarsi nurašytu nuo prastų vertimų: *Piešdavo pirštais, specialiais šepetėliais iš šerių bei naudojo dažų purškimą iš burnos arba iš tuščiavidurės lazdelės* (–purškė dažus burna arba tuščiavidure lazdele) KjAA 45; *Tada mama ir pastebėjo mano baimės ir nevilties ištemptą veido miną* (–kad mano veidas ištįsęs iš baimės ir nevilties) LjB 41; *Aš pajudinau pečius* (–gūžtelėjau pečiais), parodydamas, kad nieko nesuprantu LjB 284; *Vilniuje jie nevalgo kaštonų* (–Vilniuje nevalgo kaštonų; Vilniuje kaštonų niekas nevalgo) NR 8.

Dirbtinoko klampios kalbos romano „Langas į begalybę“ skaitytojus klampina rašybos ir skyrybos klaidos: *pakartojau jai Tavo užuomenas* LjB 28; *nenešiojo pliusuotų uniformų* LjB 278; *nežudysiu gyvybės [,] užsimezgasios mano kūne* LjB 62; *išaukštino mane kaip mergaitę [,] padėjusią jam susigrąžinti mylimąją* LjB 279; *didžiuojasi, kad turi vaikus [,] vyresnius už save* LjB 280.

Deja, panašios klaidos drumsčia ir įtaigų vaizdą, kuriamą jaukiuose Aido Jurašiaus „Akmenukų pasakose“: *ten pasirodydavo įvairiausi judantis paveikslukai* AP 119; *Jei taip nupiešta, vadinasi [,] valgot* AP 31.

Žvelgiant į gausius *gaminimus* kyla klausimas, kas kada vaikams primins konkretesnius veiksmoždžius: *Pagaminsime* (–Išsivirsime) *pačią skaniausią*

vakarienę; *Girius siūlė pagaminti* (– pasidaryti, pasidirbti) kaliausę KįAA; *Man reikės gaminti* (–troškinti) troškinį NR 184 (sako mama virtuvėje); iš *skudurėlių tokių gražių lėlyčių pasigamindavo* (–pasisiūdavo) PiP 30.

Vieni tik *gamina*, kiti tik *valgo*. Romane „Mirachos, pelytės ir jų draugo katinino grūdai“ valgo katinai ir varnai, Eglės Nachajienės knygelėje „Didelės mažų istorijos“ prie valgytojų prisideda kandys: *Grauzė sau kojine, manė, kad pasaulis ir yra tokio dydžio. Kai paaiškėjo, kad pačios jį ir suvalgė* (–sugrauzė, sudorojo, sunaikino), sutriko DMI 20.

Žodyno klaidos: *atidirbtas* (=išstobulintas nugaludintas, nušlifluotas) metodus LjB 292; *uždėjo* (=užmovė) naują ratą PaT 30; *Kas dėl to atsakingas* (–kaltas; Kieno čia kaltė)? *Kas vijosi Iną?* A 79.

Tarp sintaksės klaidų pirmauja slinkties raiškos trūkumai: *Išvyko į Afriką teikti humanitarinę pagalbą* (=humanitarinės pagalbos) LjB 287; *O dabar aš šliauši sugrauzti beržo lapelį* (=beržo lapelio) SN 38; *Dabar einu klot karaliaus lovą* (=lovos) KSB 49.

Pora žemiškų sakinių, primenančių, kad veikiamieji būtojo laiko dalyviai netinka veiksmui, vykstančiam vėliau už pagrindinį veiksma, reikšti: *Kelias kitas naktis šėlo pūgos, sniegu užvertusios* (=šėlusios pūgos sniegu užvertė) *kelius net geltonajam mokyklos autobusui* DMI 10; *kilo pūga, privertusi pusnių* (=kilo pūga ir privertė pusnių; *kilusi pūga privertė pusnių*) *sulig pirmų aukštų langais* PaT 63.

Abejonių kelia itin dažnas senovinis *idant* „Pasakose apie traktorių“ – tai tikslingas stilistinis sumanymas ar nereikalingas sintaksinis įmantravimas: *Idant turėtų kur susidėti krovinius, Tomas su Traukliu atvažiavo į miestą pirkti priekabos* PaT 7; *Tvirtakailis ėmėsi juos pjaustyti pjūkle, idant būtų tokio ilgio, kokio reikia* PaT 13 (žr. dar 15, 19, 31, 36, 48 ir kt.).

Dar ilgai būtų galima bildėti ir bilsnoti – toks jau išsilavinimas – prisiminus pernykščių knygų skaitymus. Labiausiai iš tų skaitymų džiugino autoriai, redaktoriai ir leidėjai, kurie nenumojo ranka į kalbą ir redagavimą kaip į pernykštį sniegą.

Sutrumpinimai

A – Rebeka Una. *Atjunk*. Vilnius: Alma littera, 2015, 269 p. Red. Valia Valentaitė.

AP – Aidas Jurašius. *Akmenukų pasakos*. Vilnius: Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, 2015, 141 p. Red. Marija Barštytė.

DMI – Eglė Nachajienė. *Didelės mažų istorijos*. Vilnius: Didakta, 2015, 104 p. Red. nenurodytas.

- EG – Daina Opolskaitė. *Eksperimentas gyventi*. Vilnius: Alma littera, 2015, 174 p. Red. Lina Kaminskienė.
- KjAA – Arnita Petrulytė, Monika Žemantauskaitė. *Kelionė į akmens amžių*. Vilnius: Žaislų muziejus, 2015, 46 p. Red. Jurga Dzikaitė, Indrė Jovaišaitė-Blaževičienė.
- KNS – Ieva Kapt. *Kas nutiko susitikus*. Vilnius: Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, 2015, 53 p. Red. Janina Riškutė.
- KSB – Kęstutis Navakas. *Kalbančio sūrio burtai*. Kaunas: Jūsų Flintas, 2015, 64 p. Red. Jurgita Delonaitė.
- LjB – Aurelija Butkutė. *Langas į begalybę*. Utena: Utenos Indra, 2015, 462 p. Red. Judita Garkauskienė.
- MA – Eugenija Kučinskaitė-Kumpauskienė. *Mano angelėlis*. Kaunas: Naujasis lankas, 2015, 47 p. Red. Stasys Liutvinavičius.
- MES – Selemonas Paltanavičius. *Maži ežiuko sapnai*. Vilnius: Nieko rimto, 2015, 56 p. Red. Danutė Ulčinskaitė.
- MGAP – Jolanta Ona Vitkutė. *Murmisiukai geria arbatą penktadieniais*. Vilnius: Naratyvas, 2015, 40 p. Red. Rasa Lajienė.
- MP – Nijolė Morkūnaitė. *Mano pasakaitė*. Vilnius: Petro ofsetas, 2015, 24 p. Red. nenurodytas.
- MPiDKG – Eligija Volodkevičiūtė. *Mirachos, pelytės ir jų draugo katino grūdai*. Vilnius: Versus aureus, 2015, 299 p. Red. Onutė Gudžiūnienė.
- NR – Akvilina Cicėnaitė. *Niujorko respublika*. Vilnius: Alma littera, 2015, 223 p. Red. Lina Kaminskienė.
- NS – Sigitas Poškus. *Naktįpiečių skaitiniai*. Klaipėdos universiteto leidykla, 2015, 48 p. Red. nenurodytas.
- PaT – Dalia Dilytė. *Pasakos apie traktorių*. Vilnius: Sofoklis, 2015, 72 p. Red. nenurodytas.
- PIP – Antanas Pivoras. *Pajuokaukim ir paišdykaukim*. Utena: Utenos Indra, 2015, 38 p. Red. nenurodytas, kor. Asta Dumbravienė.
- PK – Aurelija Umbrasienė. *Pražydęs kaktusas*. Vilnius: Zoombook, 2015, 25 p. Red. Vida Bėkštienė.
- PS – Sigitas Poškus. *Priešpiečių skaitiniai*. Klaipėdos universiteto leidykla, 2015, 48 p. Red. nenurodytas.
- RBT – Ieva Pikutytė. *RO BO TO plieniniame bokšte*. Vilnius: Zoombook, 2015, 25 p. Red. Vida Bėkštienė.
- SN – Rasa Dmuchovskienė. *Skruzdėliukas Nežiniukas*. Kaunas: Jūsų Flintas, 2015, 43 p. Red. Rasa Dagienė.
- VS – Sigitas Poškus. *Vakarienės skaitiniai*. Klaipėdos universiteto leidykla, 2015, 48 p. Red. nenurodytas.
- VV – Nijolė Morkūnaitė. *Vijo vijo*. Vilnius: Petro ofsetas, 2015, 24 p. Red. nenurodytas.
- ŽNP – Gintarė Adomaitytė. *Žaliojo namo paslaptis*. Vilnius: Labdaros ir paramos fondas „Švieskime vaikus“, 2015, 64 p. Red. Auksė Žiūkienė.

Kristina Gudonytė. *Jie grįžta per pilnatį*. Vilnius: Tyto alba, 2015, 256 p. Red. nenurodytas.

Solveiga Masteikaitė. *Lėti ir tylūs dalykėliai*. Vilnius: Right Thing, 2015, 23 p. Red. nenurodytas.

Ramutė Skučaitė. *Koks gi žodis pasirodys?*. Vilnius: Gelmės, 2015, 40 p. Red. Vida Bėkštienė.

Justinas Žilinskas. *Mano Vilnius mano*. Vilnius: Aukso žuvis, 2015, 288 p. Red. Lina Kazlauskaitė.